

*Вітман К.М.,
доктор політичних наук, професор,
декан магістратури державної служби
Національного університету «Одеська юридична академія»*

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ЕТНОПОЛІТИЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ТА МІГРАЦІЙНІЙ ПОЛІТИЦІ ЄС

Анотація. Досліджуються сучасні виклики етнополітичній безпеці та міграційній політиці ЄС, зокрема міграційна криза, спровокована впливом біженців зі зон військових конфліктів; терористичні акти, організовані вихідцями з мігрантського середовища; етнополітична нестабільність біля кордонів ЄС. Констатується, що від того, чи зможе впоратися з цими викликами Європейський Союз, залежить майбутнє євроінтеграції. Аналізуються особливості та механізми напрацювання спільної міграційної політики ЄС. Зволікання з вирішенням мігрантської кризи, відмова держав ЄС виконувати угоди щодо демонтажу Шенгенської зони автор вважає проявами дезінтеграційних тенденцій.

Ключові слова: Європейський Союз, міграційна політика, біженці.

Європейському Союзу в 2015 році довелося мати справу з черговою кризою, яка, на відміну від попередніх, має не стільки економічне забарвлення, скільки етнополітичне. Це міграційна криза, опосередкованими наслідками якої стали терористичні атаки, що супроводжувалися загибеллю людей. Випадки етнополітичного, релігійного тероризму в ЄС перестали бути поодинокими і наразі становлять одну з головних загроз етнополітичній безпеці об'єднаної Європи. Основною метою тероризму в ЄС у 2015 році стала Франція, потужний міжнародний гравець, постійний член Ради Безпеки ООН, ядерна держава, активний учасник міжнародної архітектури безпеки та миру. Так, Президент Франції відіграв одну з ключових ролей у процесі мирного врегулювання етнополітичного конфлікту в Україні та укладенні Мінських домовленостей.

Франція впродовж останніх десятиліть проводила переважно ліберальну міграційну політику, пропонуючи високий рівень життя, соціальну захищеність та інтеграцію мігрантам. За незначними винятками, зокрема роки правління Президента Н. Саркозі (2007-2012 рр.) ознаменувалися ревізією політики мультикультуралізму та жорсткими антиміграційними заходами, які викликали критику ЄС. Серед них депортація ромів, вихідців з Болгарії та Румунії, заборона використання

елементів релігійного одягу в публічних місцях. Однак соціально-економічні стандарти, які пропонує Франція та інші країни ядра Євросоюзу, незважаючи на певні обмежувальні заходи, залишаються привабливими для мігрантів навіть з новоінтегрованих країн ЄС, не кажучи вже про країни Африки та Близького Сходу. Як слушно зауважує В. Костенко, міжнародна міграція завжди підживлюється наявністю великого контрасту між рівнями економічного розвитку і темпами природного приросту країн-донорів та країн-реципієнтів робочої сили [1].

Однак саме міграційна політика Франції стала своєрідною призмою, яка концентрувала низку проблем, характерних для міграційної політики Євросоюзу в цілому. Країна неодноразово ставала об'єктом етнополітичної дестабілізації, заворушень, терористичних атак, викликаних соціальним, економічним і навіть політичним тиском міграційного фактору. Варто погодитися з І.Сльотою, яка робить висновок, що демократичні цінності та ідеали рівності, які є символами французької державності, на практиці виявляються спалюваними через реалізацію політики «подвійних стандартів» щодо мігрантів. Дослідниця стверджує, що дедалі частіше французьке суспільство постає в образі моделі «цинічної демократії», наслідками якої є гострі соціальні катаклізми, викликані насамперед недосконалим міграційним законодавством та відсутністю рівних умов для мігрантів [2]. Соціальна нерівність породжує депривацію та етнічне невдоволення, адже у всіх своїх проблемах мігранти схильні звинувачувати несправедливу політику уряду. Не випадково організаторами та виконавцями більшості терористичних атак у Франції були громадяни цієї держави, навіть її уродженці, вихідці з мігрантського середовища. Це свідчить про те, що європейська країна так і не стала батьківщиною для цих мігрантів другого покоління, яке народилося у Франції, проваливши політику їх інтеграції в суспільство.

У 2015 році країна стала ціллю кількох безпрецедентних терористичних атак етнічного та релігійного характеру, в ході яких загинуло близько 150 осіб. Так, 7 січня терористи з криками «Аллах Акбар» увірвалися до редакції

французького сатиричного щотижневика «Charlie Hebdo», застреливши 12 осіб, серед яких найвідоміші у світі карикатуристи. Charlie Hebdo став об'єктом помсти Ісламської держави та міжнародної терористичної організації Аль-каїда, які взяли на себе відповідальність за теракт, саме за висміювання у сатиричних карикатурах ісламу та пророка Магомета. Сатиричний щотижневик на своїх шпальтах обстоює західні європейські цінності: свободу слова, самовираження, плюралізм думок та позицій, толерантність, непритаманні для мусульманського населення, навіть для того його сегменту, що є складовою французького суспільства. Адже нападниками виявилися особи алжирського походження, які мали дозвіл на проживання у Франції. С. Асланов вбачає етнополітичні витоки цього теракту в тому, що частка мусульман у демографічній структурі французького суспільства постійно зростає, їх матеріальне становище в країні проживання суттєво покращується порівняно з етнічною батьківщиною, але при цьому етнокультурні та етнополітичні позиції мігрантів суттєво погіршуються порівняно з титульним етносом [3].

Неможливість етнокультурного та релігійного домінування в державах ЄС, необхідність рахуватися з західними цінностями, бути толерантними до інших релігій є основними чинниками етнічного невдоволення мусульман-мігрантів. Тому проблема інтеграції мігрантів, вихідців з іншого етнокультурного та релігійного середовища, залишається одним з головних викликів для етнополітичної безпеки Євросоюзу. Водночас це не означає, що інтеграція мігрантів як складова міграційної політики ЄС взагалі не працює. Адже багато мусульман-мігрантів європейського простору визнають толерантність основою співжиття у поліетнічному суспільстві та відкидають злочинні методи боротьби за утвердження позицій своєї релігії. Це підтверджує соціальна кампанія Not In My Name (Не від мого імені), покликана продемонструвати європейцям, що терористи не представляють іслам. «ІДІЛ не справжні мусульмани, вони не сповідують правдиве вчення ісламу — миру, співчуття і милосердя, вони — вороги людства», — переконаний засновник соціального руху Not In My Name [4]. Однак у багатьох випадках міграційна політика держав ЄС є неефективною, інтеграційні програми не покривають усіх біженців, стимулюючи етнічну геттоїзацію в країнах ЄС. Що, в свою чергу, призводить до накопичення негативних етнічних явищ в мігрантському середовищі — етнічного невдоволення, депривації, конфліктності взаємодії, ксенофобії, расизму.

Все це негативно впливає на етнополітичну стабільність регіону та знижує рівень забезпе-

чення етнополітичної безпеки ЄС з гарантованого до критично допустимого. Зауважимо, що етнополітична безпека визначається українськими дослідниками як 1) «стан етнополітичної сфери людського буття, котрий характеризується стабільністю, здатністю знаходити оптимальні відповіді на виклики часу, адекватно реагувати на вплив внутрішніх і зовнішніх факторів, котрі викликають міжетнічну напруженість, загрожують національній злагоді та єдності, територіальній цілісності та самому існуванню поліетнічного суспільства та держави» (Ю. Косьмій) [5]; 2) «захищеність від внутрішніх та зовнішніх загроз, стійкість до несприятливих впливів зсередини та ззовні, забезпечення таких умов, які б гарантували існування та всебічний розвиток кожної особи незалежно від її етнічного походження і рівня розвитку суспільства і держави, не беручи до уваги загальну кількість і чисельність етноспільнот» (М. Вавринчук) [6]. Дослідники сходяться на думці, що основою етнополітичної безпеки держави є забезпечення етнополітичної стабільності. М. Вавринчук розуміє під етнополітичною стабільністю регульований розвиток системи відносин між етнічними спільнотами та між цими спільнотами і державою, який сприяє задоволенню їх спільних і специфічних потреб, досягненню балансу, гармонії між індивідуальними, суспільними і загальними інтересами [7].

Наразі в переважній більшості країн ЄС такого балансу і гармонії не спостерігається, що дозволяє констатувати етнополітичну нестабільність, викликану інтенсифікацією міграційних потоків внаслідок загострення ситуації в Сирії, труднощами адаптації та інтеграції мігрантів. Останні теракти в Парижі 13 листопада прямо пов'язані з військовим конфліктом у Сирії, оскільки терористи супроводжували їх заявами про помсту за Сирію. Жертвами трьох вибухів біля стадіону «Стад де Франс», захоплення і розстрілу заручників в концертному залі Bataclan, розстрілів в ресторанах Парижа стали близько 130 осіб. Відповідальність за серію терактів взяло на себе терористичне угруповання Ісламська держава, однак їх організаторами та виконавцями були завербовані уродженці Франції мігрантського походження. Міжнародна терористична організація «Ісламська держава» наразі погрожує терактами всім державам, які беруть участь в авіабомбардуваннях її позицій в Сирії. Ймовірно, що зовнішньополітична позиція Франції щодо ІДІЛ відіграла ключову роль, однак можливою реалізація терактів в Парижі стала завдяки етнополітично нестабільному мігрантському мусульманському середовищу у Франції, яке не може бути постійним об'єктом уваги поліції з огляду на його велику чисельність. За словами

очевидців терористи говорили французькою мовою без акценту, отже вирости у Франції, і навіть були її громадянами, як пізніше підтвердила поліція [8].

Таким чином, терористичні атаки в Парижі 2015 року свідчать про крах міграційної політики мультикультурності, її невідповідність етнополітичним реаліям і вказують на необхідність переходу ЄС до м'якої асиміляції мігрантів не-європейського походження. Адже їх зростаюча кількість, небажання інтегруватися та жити з дотриманням європейських цінностей є серйозною загрозою етнополітичній безпеці об'єднаної Європи. Ціною питання є вже не тільки збереження європейського етнокультурного середовища ЄС, яке дедалі більше набуває мусульманських, східних ознак, а й безпека Євросоюзу, його збереження як успішного інтеграційного проекту.

Втім євровичинники не схильні визнавати ступінь загрози цих тенденцій. Голова Європейської Комісії Ж. Юнкер під час саміту G20 заявив, що змінювати міграційну політику Євросоюзу після терактів у Франції не потрібно, оскільки особи, які вчинили напади в Парижі, були передусім злочинцями, а не біженцями [9]. Однак беззаперечним є той факт, що у випадку зростання кількості та інтенсифікації загроз національній безпеці, які постають перед країнами-членам ЄС, у досліджуваному випадку з боку етнополітичного фактора — міграції, окремі країни починають порушувати домовленості та захищати власні кордони та інтереси всіма доступними національними засобами. Це суттєво ослаблює монолітність та міцність Європейського Союзу в цілому. Так, у владних колах Польщі й Словаччини вже заявили, що не мають наміру виконувати Європейську угоду і приймати десятки тисяч біженців з країн Африки та Близького Сходу.

Наприкінці жовтня Міжнародна організація з міграції повідомила, що з початку 2015 року на територію Євросоюзу прибуло понад 700 тис. мігрантів [10]. Сучасна ситуація з нелегальними мігрантами у країнах ЄС визнається найгострішою кризою з переміщеними особами в цьому столітті. «Нам доводиться мати справу з однією з найскладніших міграційних криз, коли тисячі людей намагаються одночасно вписатися в Європу, і це нормально, що ми стурбовані безпекою», — заявив Єврокомісар з міграційної політики [11]. Міграційна криза викликана тим, що Європа зіткнулася з небаченим досі напливом мігрантів з охоплених конфліктами країн Близького Сходу, Африки та Азії. Головним чинником зростання кількості біженців став конфлікт у Сирії, що триває з 2011 року між владою та опозицією і супроводжується військовими діями та іноземним втручанням. Мігранти залишають охоплені

війною регіони і у пошуках миру та стабільності намагаються дістатися Європи, ризикуючи життям — перетинаючи на небезпечних плавзасобах Середземне море.

Найбільшого тиску мігрантів зазнали країни Балканського півострова — Греція, Угорщина, Сербія. Саме вони першими почали критикувати ліберальну міграційну політику ЄС, закликаючи до запровадження жорстких обмежувальних заходів та вдаючись до захисту власних кордонів. Міністр закордонних справ Угорщини офіційно заявив, що головною причиною масштабної міграційної кризи є провальна політика Європейського Союзу в цій сфері [12]. Зростання потоку мігрантів супроводжується такими негативними для етнополітичної безпеки тенденціями, як поширення антимігрантських настроїв у суспільстві, прояви ксенофобії, міжетнічної ворожнечі. Наприклад, у Німеччині в м. Кельні поліції навіть довелося застосувати силу, аби зупинити сутички між симпатиками і противниками мігрантів, що відбулися в ході демонстрацій.

Питання формування міграційної політики Європейського Союзу в цілому та його окремих держав-членів, зокрема, досліджували Л. Абзалова, І. Грицяк, М. Денисенко, В. Костенко, Е. Лібанова, В. Муравйов, О. Сушко, Т. Тарасенко, О. Чалий, В. Шамраєва. Однак В.Шамраєва зауважує, що у вітчизняній науковій літературі недостатньо висвітлено процес формування спільної міграційної політики ЄС, її основних етапів запровадження. Науковець пояснює це тим, що процес гармонізації міграційного законодавства та менеджменту в межах Європейського Союзу розпочався відносно недавно [13]. Як ми бачимо, спонукають до напрацювання спільної міграційної політики етнополітичні виклики — неконтрольований потік біженців з Африки та Сходу через Середземне море до держав ЄС.

Міграційна політика Європейського Союзу, особливості її напрацювання, трансформації та імплементації під тиском сучасних викликів є надзвичайно актуальною проблематикою для України з кількох причин. По-перше, Україна є східним сусідом Євросоюзу, отже, етнополітичні процеси, які відбуваються на його теренах, безпосередньо впливають на Україну. По-друге, Україна задекларувала безальтернативний курс на євроінтеграцію — цей вибір підтвердило громадянське суспільство під час Революції гідності. По-третє, однією з головних причин європейського вибору України стало прагнення українців до Європи без візових бар'єрів. Експерти схвально оцінюють виконання Україною Плану дій щодо лібералізації ЄС візового режиму для України, оскільки останнім часом Україна майже завершила адаптацію

законодавства і реалізацію зобов'язань. Однак Україні тепер буде набагато складніше отримати безвізовий режим з ЄС, ніж Молдові минулого року, в тому числі через міграційну кризу в ЄС. «Адже низка країн перелякана мігрантами і може дослухатися до суспільних страхів, і блокувати безвізовий режим для України», — зауважує заступник директора Інституту світової політики [14].

Зовнішні причини, незалежні від України, знову стають вирішальними у відтермінуванні візової лібералізації з ЄС. Україна не отримала безвізовий режим з країнами Євросоюзу на саміті «Східного партнерства» у травні 2015 року насамперед через етнополітичний конфлікт на Сході держави, а не через невиконання плану дій з лібералізації візового режиму. Як впливає з коментаря глави МЗС України, європейські держави побоюються того, що представники квазідержавних утворень на території Донецької та Луганської областей України скористаються перевагами безвізового режиму і можуть загрожувати стабільності об'єднаної Європи. «Як можна давати Україні безвізовий режим, якщо там не контролюють кордон», — погодився з аргументами євросоюзовців П. Клімкін [15].

Таким чином, збройний конфлікт на Сході України, прояви сепаратизму та етнополітичної нестабільності також стали етнополітичним викликом для міграційної політики ЄС, внісши до неї корективи у вигляді відтермінування надання безвізового режиму Україні. Не випадково Л. Абзалова зауважує, що стратегічний курс міграційної політики будь-якої держави формується під впливом такої групи факторів, як міжнародна обстановка в цілому й політична, соціально-економічна та військова ситуація в прикордонних регіонах суміжних держав зокрема [16]. Оскільки Україна межує з ЄС, то етнополітична нестабільність та збройний конфлікт на її теренах викликають небезпеку поширення щодо їх можливого поширення на країни ЄС та щодо інтенсифікації потоку біженців. Адже проблеми, які прямо пов'язані зі збереженням територіальної цілісності й забезпеченням національної безпеки держави, мають вирішальний вплив на її міграційну політику. А будь-які зміни в міграційній політиці ЄС змушують Україну коригувати свою подальшу євроінтеграційну стратегію.

З огляду на масштаб міграційної кризи роль та значення спільної міграційної політики ЄС у регіоні зростає. Х. Фогел підкреслює, що питання управління міграцією і захист внутрішніх кордонів безпосередньо стосуються інтересів усіх країн-членів ЄС, однак їм нелегко відмовитися від певних норм національного законодавства та надати компетенцію з регулювання цих питань

наднаціональним інститутам ЄС (Європейській Комісії, Європейській Раді, Раді ЄС, Європейському парламенту) [17]. Що й підтверджують спроби держав щоразу запровадити власні правові бар'єри для міграції. Головною проблемою для ЄС залишається обмеження нелегальної міграції, регулювання міграційних потоків та адаптація мігрантів. В. Костенко слушно зауважує, що оскільки Європейський Союз є потужним центром, який притягує міграційні потоки, його міграційна політика базується переважно на обмежувальних та контрольних заходах, а здійснення цих заходів є доволі серйозною політичною, економічною, а також юридичною проблемою [18].

ЄС, запроваджуючи спільну міграційну політику наприкінці 1990-х, початку 2000-х років, діяв системно, враховуючи інтереси держав-реципієнтів, рівномірно розподіляючи міграційне навантаження та обмежуючи потоки небажаних мігрантів. Об'єднана Європа вже понад 15 років напрацьовує єдину процедуру надання політичного притулку та розподілу біженців усередині ЄС. Міграційна політика Євросоюзу щодо біженців регулюється Дублінськими угодами, які напрацьовувалися в 3 етапи, трансформуючись і вдосконалюючись. Згідно з Дублін-І, рішення про надання притулку розглядає країна ЄС, до якої шукач прибув вперше. Але виконання цього Дублінського припису виявилось неможливим, адже все міграційне навантаження лягло на прикордонні держави, куди біженці прибувають вперше. Греція, Італія, Болгарія та Угорщина не змогли впоратися з величезною кількістю шукачів притулку і вирішити проблему самотужки. Тому Дублін-ІІ передбачив, що статус біженця можуть надавати держави, з якими шукач має сталі зв'язки, наприклад родинні, і може їх довести. Пізніше, згідно з рішенням Європейського суду з прав людини у 2013 році (імplementованого як Дублін-ІІІ), треті країни набули права розглядати питання про надання статусу біженця, якщо у справі присутні культурні зв'язки шукача притулку з цими державами. Проте так чи інакше Дублінські угоди залишаються політичним компромісом країн-членів ЄС, а не інструментом, який дає можливість урівноважити розподіл величезної кількості мігрантів, — зауважує А. Солодько [19]. Проблема відсутності єдиної європейської міграційної політики, яка так часто постає під час міграційної кризи-2015, є цілком обґрунтованою. Дослідник зауважує, що ЄС має систему розрізаних нормативних актів, які регулюють питання міграції та надання притулку, але вони гармонізують умови в'їзду і видворення за межі ЄС, аби у таких випадках гарантувати мінімальний набір прав людини, однак не зобов'язують держави-члени ЄС поступатися

своїм суверенітетом у питаннях надання права на проживання.

Для вирішення міграційної кризи Європейський парламент схвалив план голови Європейської Комісії про введення квот на прийом біженців. Європейська Комісія вже давно наполягає на тому, щоб запровадити обов'язкові квоти з розподілу населення тієї чи іншої країни. Однак у підсумку через спротив окремих країн-членів ЄС (Великої Британії, Данії та східноєвропейських держав) обов'язкові квоти так і не були затверджені, було вирішено проводити добровільний розподіл мігрантів. Данія заявила, що не планує приєднуватися до загальноєвропейської політики квот щодо мігрантів. Навпаки, країна посилює міграційне законодавство та скорочує розмір виплат біженцям.

Велика Британія натомість запропонувала власний план щодо розселення людей безпосередньо з таборів для біженців поруч із сирійським кордоном. Прем'єр-міністр Великої Британії вважає, що ЄС має сконцентруватися на тому, щоб у першу чергу стабілізувати країни і регіони, з яких прибувають біженці, а не розселяти їх по країнах-членах ЄС [20]. Уряди Польщі, Румунії, Чехії також висловилися проти обов'язкового прийняття біженців, а Словаччина і Угорщина вже заявили, що будуть блокувати ініціативи Брюсселя. Позаяк в ЄС рішення приймаються консенсусом усіх країн Євросоюзу і потім повинні бути схвалені національними парламентами, усі можливості у них для цього є.

Оскільки найбільше міграційне навантаження припало на Німеччину — 40% усіх заяв про надання притулку, які надходять до ЄС, її керівництво закликала країни об'єднаної Європи до більшої солідарності у справедливому розподілі мігрантів та активнішого перегляду міграційної політики [21]. Канцлер Німеччини заявила: якщо країни Європи не зможуть дійти згоди з вирішення проблеми прийому біженців, це не лише змусить переглянути Дублінські угоди, а й поставить під питання існування Шенгенської зони, яка гарантує вільне пересування в межах ЄС [22]. Ситуацію суттєво ускладнює той факт, що архітектура прийняття рішень на рівні ЄС є громіздкою та повільною, як і у всіх наднаціональних організацій, та передбачає тривалу процедуру узгодження спільного рішення.

Таким чином, на даний момент Європейський Союз проходить чергове випробування на міцність як успішний інтеграційний проект. Міграційна криза, спровокована напливом біженців зі зон військових дій та збройних конфліктів (їх кількість в 2015 році за прогнозами сягне 1 млн. осіб), стала викликом етнополітичній безпеці та вказала на неефективність міграційної політики

ЄС. Терористичні акти 2015 року, організовані вихідцями з мігрантського середовища, підтверджують необхідність перегляду ліберальної міграційної політики Євросоюзу. Ситуацію загострює також етнополітична нестабільність і конфлікти безпосередньо біля кордонів ЄС.

Без перебільшення можна стверджувати, що потужний тиск мігрантів зсередини ЄС і ззовні загрожує цілісності об'єднаної Європи. Від того, чи зможе впоратися із цим викликом Євросоюз, залежить майбутнє євроінтеграції. Адже тривале зволікання з вирішенням мігрантської кризи, відмова держав ЄС виконувати угоди щодо демонтажу Шенгенської зони — це перші кроки до дезінтеграції ЄС.

Література

1. Костенко В.О. Актуальні проблеми міграційної політики та підходи до їх вирішення на прикладі Європейського Союзу / В. О. Костенко // Актуальні проблеми політики. — 2015. — Вип. 54. — С. 108.
2. Сльота І. Сучасна міграційна політика Франції та Великої Британії / І. Сльота // Зовнішні справи. — 2014. — №9. — С. 36.
3. Асланов С. Роль зворотного зв'язку у забезпеченні етнополітичної стабільності (на прикладі теракту в Charlie Hebdo) / С. Асланов / Сучасні виклики для суспільних наук в умовах глобалізації: — Одеса: Причорноморський центр досліджень проблем суспільства, 2015. — С. 99.
4. Young British Muslims at Active Change Foundation Show Their Solidarity Against ISIS and Their Actions [Електронний ресурс] / Not In My Name. — Режим доступу: <http://www.isisnotinmyname.com/>.
5. Косьмій Ю. Безпековий аспект етнополітичних відносин: український вимір [Електронний ресурс] / Ю. Косьмій // Україна — НАТО: регіональний вимір / Ю. Косьмій. — Режим доступу: <http://natoua.org/news.php?nid=29>.
6. Вавринчук М. П. Етнополітична безпека у системі національної безпеки України на етапі сучасного державотворення: Монографія / М. П. Вавринчук. — К.: Правова єдність, 2009 — С. 8.
7. Там же.
8. Paris Terror Attack Puts World On Alert [Електронний ресурс] / Inside Edition. — Режим доступу: <http://www.insideedition.com/headlines/9512-paris-terror-attack-puts-world-on-alert>.
9. Steinhauser G. EU Leaders Say Refugee Policy Won't Change [Електронний ресурс] / G. Steinhauser // Wall Street Journal. — Nov. 15, 2015. — Режим доступу: <http://www.wsj.com/articles/eu-leaders-see-coordination-against-isis-after-paris-attacks-1447581670>.
10. Mediterranean Update: Shipwrecks off Libya, Greece [Електронний ресурс] / Missing Migrants Project. — Режим доступу: <http://missingmigrants.iom.int/en/mediterranean-update-shipwrecks-libya-greece>.
11. Pop V. EU Plans Special Summit on Sunday to Discuss Migration Crisis [Електронний ресурс] / V. Pop // Wall Street Journal. — Oct. 21, 2015. — Режим доступу: <http://www.wsj.com/articles/eu-plans-special-summit-on-sunday-to-discuss-migration-crisis-1445419506>.
12. Migration Crisis: Hungary PM Says Europe in Grip of Madness [Електронний ресурс] // The Guardian. — Режим доступу: <http://www.theguardian.com/world/2015/sep/03/migration-crisis-hungary-pm-victor-orban-europe-response-madness>.

13. Шамраєва В.М. Спільна міграційна політика ЄС в контексті євроінтеграційних устремлень України / В.М. Шамраєва // Актуальні проблеми державного управління. — 2009. — № 2 (36). — С. 307.
14. Червоненко В. Чи отримає Україна безвізовий режим у грудні? [Електронний ресурс] / В. Червоненко // BBC Ukrainian. — Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/10/151009_visa_free_ukraine_vc.
15. Павел Климкин: У нас есть план, как защитить Украину [Електронний ресурс] // Фокус. — Режим доступу: <http://focus.ua/country/326441/>.
16. Абзалова Л.Ф. Правовые аспекты иммиграционной политики в странах Европейского Союза / Л. Ф. Абзалова // Четвертые Валентеевские чтения: сборник докладов. — М. : МАКС-Пресс, 2005.— С. 55.
17. Фогел Х. Сучасні проблеми міграційної політики ЄС / Х. Фогел // Гілея: науковий вісник. — 2013. — № 73. — С. 352.
18. Костенко В.О. Цит. праця.
19. Солодько А. Глухий кут європейської міграційної політики [Електронний ресурс] / А. Солодько / Ліга. — Режим доступу: <http://blog.liga.net/user/asolodko/article/17964.aspx>.
20. Криза з мігрантами: ЄС зібрався на саміт [Електронний ресурс] // BBC Ukrainian. — Режим доступу: http://www.bbc.com/ukrainian/politics/2015/09/150923_migrants_summit_rl.
21. Migrant Crisis: Three Million Expected to Reach EU by 2017 [Електронний ресурс] // BBC News. — Режим доступу: <http://www.bbc.com/news/world-europe-34732415>.
22. Міграційна політика ЄС: основні невирішені питання [Електронний ресурс] // Deutsche Welle. — Режим доступу: <http://www.dw.com/uk/міграційна-політика-єс-основні-невирішені-питання/a-18677044>.

Витман К.Н. Современные вызовы этнополитической безопасности и миграционной политике ЕС. — Статья.

Аннотация. Исследуются современные вызовы этнополитической безопасности и миграционной политике ЕС, в частности миграционный кризис, спровоцированный притоком беженцев из зон военных конфликтов; террористические акты, организованные выходцами из мигрантской среды; этнополитическая нестабильность у границ ЕС. Констатируется, что от того, сможет ли справиться с этими вызовам Европейский Союз зависит будущее евроинтеграции. Анализируются особенности и механизмы формирования совместной миграционной политики ЕС. Промедление с решением мигрантского кризиса, отказ государств ЕС выполнять соглашения по демонтажу Шенгенской зоны автор считает проявлениями дезинтеграционных тенденций.

Ключевые слова: Европейский Союз, миграционная политика, беженцы.

Vitman K.N. Modern Challenges to the EU's Ethnopolitical Safety and Migration Policy. — The Article.

Summary. The article examines the modern challenges to ethnopolitical safety and migration policy of the EU, in particular migration crisis triggered by the influx of refugees from zones of military conflicts; acts of terrorism, organized by descendants of migrant background; ethnopolitical instability at the borders of the EU. It is noted that the future of European integration depends on the fact whether European Union is able to cope with these challenges. The features and mechanisms of working out a common EU migration policy are analysed. The author considers that the delay in the migrant crisis solution, the failure of EU members to carry out the agreements and the threats of dismantling Schengen are disintegration tendencies' manifestations.

Keywords: European Union, migration policy, refugees.